

**RAPORT Z WYKONANIA
GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
w 2024 ROKU**

2025 LUBIN

**Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Lubinie**

Spis treści

Postanowienia ogólne	3
Diagnoza problemów społecznych w Polsce	4
Diagnoza problemów społecznych w gminie Lubin	11
Realizacja celów i podjęte działania w ramach Programu	18
Ocena realizacji Programu	24

Spis tabel

1 - Dane ogólnopolskie dotyczące konsumpcji alkoholu	10
2 - Średnia ilość spożywanego alkoholu przypadająca na 1 mieszkańca w litrach w latach 2015-2023	10
3 - Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2015 – 2024	11
4 - Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych – obliczenia dla gminy Lubin na podstawie danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024*	13
5 - Liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie Lubin w latach 2017-2024	14
6 - Wysokość opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Lubin w latach 2017-2024	15
7 - Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie gminy Lubin w latach 2017-2024	16
8 - Plan finansowy oraz realizacja budżetu w latach 2022-2024	19
9 - Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	20
10 - Populacja mieszkańców gminy Lubin, którzy skorzystali z pomocy terapeuty uzależnień, działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	21
11 - Liczba dzieci biorących udział w zajęciach realizowanych w ramach świetlic socjoterapeutycznych	21
12 - Liczba dzieci korzystających z dożywiania w latach 2022-2024	21
13 - Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym w latach 2022-2024	22
14 - Zestawienie zrealizowanych w ramach Programu zadań i wydatków wg. obszarów w 2024 roku	22

Spis Tablic

1 - Zgony spowodowane piciem alkoholu	6
---------------------------------------	---

Postanowienia ogólne

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określają obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Ustawodawca określił kierunki polityki wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

- ⇒ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- ⇒ udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
- ⇒ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- ⇒ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- ⇒ podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- ⇒ wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- ⇒ udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego;
- ⇒ prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Uchwalony w 2022 roku Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów m.in. administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, zakładów leczniczych, organizacji pozarządowych.

Wśród kierunków działań wyszczególniono profilaktykę uzależnień, w tym zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków.

Działania podejmowane na przestrzeni lat 2022 - 2024 uwzględniają cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.¹

Działania podejmowane w ramach Programu uwzględniały także działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz swoim zasięgiem obejmowały wielopłaszczyznowe działania dotyczące przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych, a także uzależnień behawioralnych.

Program realizowany był w oparciu o środki własne gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ponadto działania prowadzone były w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów.

Diagnoza problemów społecznych w Polsce

Według danych z badania EZOP II w Polsce odnotowano 583 tysiące osób uzależnionych od alkoholu oraz 59 tysięcy osób uzależnionych od narkotyków.² Najnowsze dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego NIH – Państwowego Instytutu Badawczego wskazują na ponad dwukrotny wzrost liczby nowych przypadków zakażeń HIV, związanych z iniekcyjnym używaniem narkotyków – z 14 przypadków w 2021 roku do 30 przypadków w 2022 roku. W 2021 roku liczba zgonów z powodu alkoholu osiągnęła najwyższą wartość 14 048 przypadków, co oznacza wzrost o 40% w porównaniu z rokiem 2020 – w przypadku zgonów z powodu narkotyków odnotowano również ich wzrost o 60 przypadków w 2021 roku i ich liczba osiągnęła 289. W Stanach Zjednoczonych, ale również w krajach bałtyckich, odnotowujemy narastający problem zgonów z powodu używania opioidów. W Stanach Zjednoczonych zarejestrowano ponad 106 000 śmiertelnych przedawkowań głównie z powodu fentanylu. W krajach bałtyckich zwiększają się liczby zgonów głównie z powodu opioidów

---

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642). Rozporządzenie weszło w życie 9 kwietnia 2021 r. z datą obowiązywania od 1 stycznia 2021 r. NPZ 2021 – 2025 stanowi w znacznej mierze kontynuację programu realizowanego w latach 2016 – 2020.

² Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań – EZOP II” koordynowanym przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, 2021

z grupy nitazene. W Polsce z kolei zarejestrowano zwiększoną liczbę zgonów z powodu syntetycznych katynonów. W tej sprawie GIS³ wydał ostrzeżenie.⁴

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. W krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji – ok. 50 mln ludzi. Raport pokazuje, że szkodliwe picie alkoholu wśród młodych dorosłych jest powszechne.⁵ Alkohol pije 60% nastolatków w wieku 15 lat, a co piąty co najmniej dwukrotnie doświadczył nietrzeźwości. We wszystkich badanych krajach mężczyźni spożywają więcej alkoholu niż kobiety (średnio trzy razy więcej). Do państw, w których spożywa się najwięcej czystego alkoholu należą m. in. Łotwa (12,8 litra czystego alkoholu), i Austria (12 litrów czystego alkoholu). Na jednego Polaka wg niniejszego raportu rocznie przypada 11,7 litra czystego alkoholu. W rozróżnieniu na płeć – mężczyźni spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Jeśli chodzi o młodzież, 17% chłopców i 21% dziewcząt w wieku do 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol.

Z raportu opracowanego na podstawie przeprowadzanych co 4 lata ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD⁶ w szkołach wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a z jego spożywaniem wiąże się ponad 200 rodzajów chorób i urazów⁷. Choroby występujące na tle używania alkoholu to przede wszystkim: urazy, zaburzenia umysłowe i psychiczne, niektóre nowotwory, zaburzenia żołądkowo-jelitowe, choroby układu sercowo-naczyniowego, zaburzenia immunologiczne, choroby układu kostno-szkieletowego, dysfunkcje układu rozrodczego i szkody prenatalne. Corocznie z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych ze spożywaniem alkoholu umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Od kilku lat widoczna jest wyraźna tendencja zwiększania się liczby zgonów z tego powodu. W 2021 roku w odniesieniu do poprzedniego roku o ponad 40% zwiększyła się liczba zgonów z powodu zatrucia alkoholem, a o 5% chorób wątroby. W przypadku zgonów z powodu zaburzeń psychicznych związanych z używaniem

---

³ Główny Inspektor Sanitarny, ostrzeżenie publiczne: wzrost liczby zgonów związanych z zażyciem syntetycznych katynonów; 22.08.2023 dostępne [na stronie rządowej](#)

⁴ Raport 2023, Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

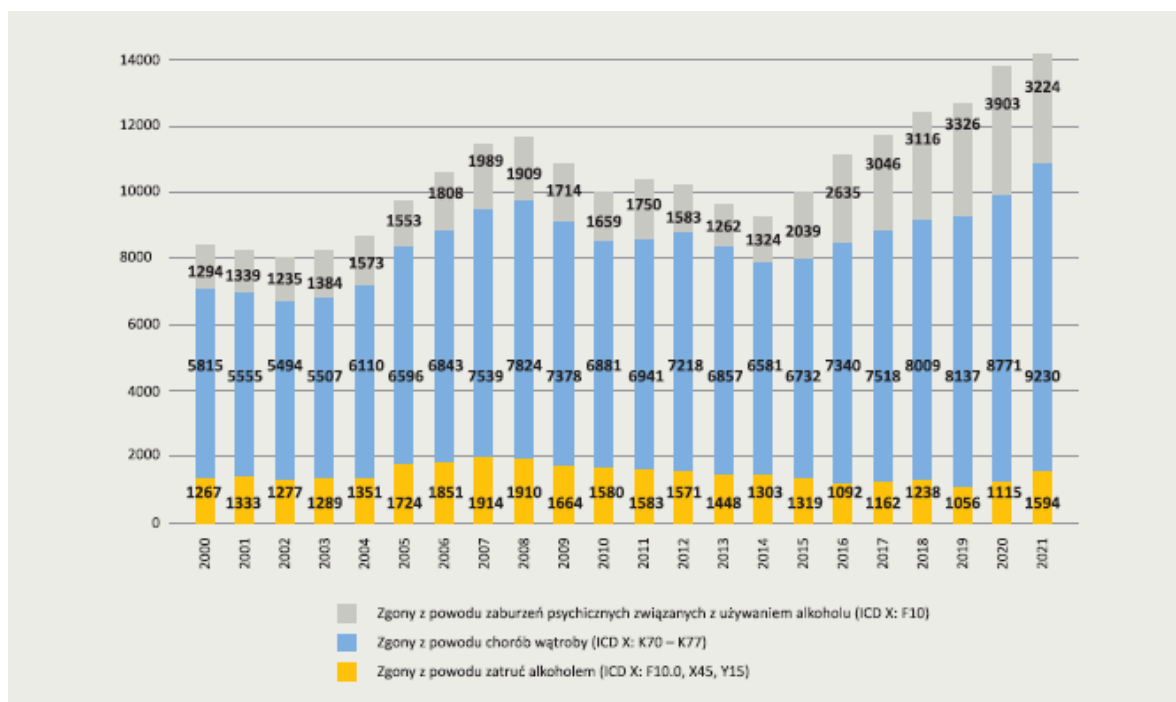
⁵ [Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu, Monika Mikołajska, 20.05.2021,](#)

⁶ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r., Janusz Sierosławski, Warszawa 2020.

⁷ Źródło: [Światowa Organizacja Zdrowia.](#)

alkoholu zanotowano zatrzymanie się widocznej przez 4 lata tendencji wzrostowej w tym wskaźniku. Jak już wskazano wyżej w 2021 roku liczba zgonów z powodu alkoholu osiągnęła najwyższą wartość 14 048 przypadków. Liczba zgonów z powodu narkotyków jest o wiele mniejsza niż w przypadku alkoholu. Warto zwrócić uwagę, że nie odnotowujemy dużej liczby zgonów spowodowanych bezpośrednio przedawkowaniem narkotyków. Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 roku w Polsce zarejestrowano 289 zgonów, których przyczyną były narkotyki, jest to o 60 przypadków więcej niż w poprzednim roku. Dane pokazują, że ofiarami śmiertelnych przedawkowań w naszym kraju są przede wszystkim mężczyźni (63% przypadków w 2021 roku).

Tablica 1 - Zgony spowodowane piciem alkoholu⁸

Warto zwrócić uwagę, że Międzynarodowa Agencja ds. Badań nad Nowotworami plasuje alkohol etylowy wśród czynników najwyższego ryzyka działania kancerogennego. Alkohol zwiększa ryzyko zachorowania na przynajmniej kilka rodzajów nowotworu, w tym: raka jamy ustnej, raka wątroby, raka krtani, raka przełyku, raka piersi, raka gardła, raka jelita grubego oraz raka okrężnicy. Jak odnotowano, spożywanie tylko jednej porcji standardowej alkoholu dziennie, czyli do 10 g 100% alkoholu etylowego, może przyczyniać się do rozwoju nowotworu. Warto pamiętać, że nie rodzaj alkoholu, a jego ilość, wpływa na ryzyko zachorowania na raka. Zgodnie z danymi zebranymi przez WHO, w 2020 roku najpowszechniej występującymi nowotworami w Polsce, biorąc pod uwagę obie płcie i wszystkie grupy wiekowe, był rak: płuc, jelita grubego, piersi i prostaty. Według prognoz Krajowego Rejestru Nowotworów do 2025 roku nastąpi wzrost liczby zachorowań wśród kobiet o 25,1% (do 99,5 tys.) i o 13,9% wśród mężczyzn (do 90,4 tys.). W ramach Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem powstała lista wskazówek profilaktycznych, których stosowanie w codziennym życiu wpisuje się w profilaktykę

⁸ Raport 2023, Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

zdrowotną. W dokumencie „12 sposobów na zdrowie” wskazano działania, które ograniczają ryzyko zachorowania na raka.⁹

Dlatego warto zwrócić uwagę na fakt, że w 2023 roku w Polsce wypito o 0,44 litra mniej 100% alkoholu (8,93 litrów) niż rok wcześniej (9,37 litrów) i znacznie mniej niż wskazują zebrane dane z krajów Unii Europejskiej, co może wskazywać na trend malejący. W strukturze spożycia prym wiodzie piwo, które już od końca lat 90. XX wieku jest ulubionym napojem Polaków, a od początku lat dwutysięcznych niezmiennie ponad połowa alkoholu wypijana była właśnie w postaci piwa w 2023 roku było 53,86% całego wypijanego alkoholu.¹⁰ Wcześniej większy udział w strukturze miały wyroby spirytusowe. Z przeprowadzonego w 2020 roku ogólnopolskiego badania wynika, że ponad 80% badanych piło w ciągu 12 miesięcy przed badaniem przynajmniej jeden rodzaj alkoholu. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem nie piło 19,2% osób. Rozpowszechnienie abstynencji jest znacznie wyższe wśród kobiet (26,5%) niż mężczyzn (12,6%).¹¹ Według badań szkolnych ESPAD z 2019 roku, przeprowadzonych wśród nastolatków w wieku 16 lat, odsetek uczniów, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 47% (średnia dla całego badania wyniosła również 47%).

W przypadku narkotyków ich używanie zadeklarowało 22% badanych uczniów w wieku 16 lat.¹²

W 2021 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe na uczniach ostatnich klas szkół ponadpodstawowych przez Fundację CBOS oraz KCPU. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2021 roku 66% (74% w 2018 roku) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (tak samo jak w roku 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 37% (43% w 2018 roku) – wino. W porównaniu z poprzednim pomiarem nastąpił spadek wskaźników dotyczących picia piwa oraz wina. Według tych badań odnotowano również zmniejszenie się odsetka badanych, którzy zażywali narkotyki w ciągu ostatniego roku 16% (2018) do 13% (2021).¹³

Z pozytywnych tendencji warto odnotować, że dane z 2023 roku wskazują na spadek wskaźników zatruć z powodu NSP¹⁴ do 264 przypadków z 303 w 2022 roku i 517 w 2021 roku. W ostatnim dziesięcioleciu systematycznie malała także liczba wypadków drogowych z udziałem użytkowników dróg będących pod wpływem alkoholu z 4028 w 2013 roku do 2274 w 2023 roku. W 2023 roku 9,9%

---

⁹ [Źródło](#)

¹⁰ Obliczenia KCPU na podstawie danych GUS.

¹¹ Raport z badań kwestionariuszowych, Wzory konsumpcji alkoholu w Polsce, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2021

¹² Raport, prezentacja oraz informacja prasowa z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020

¹³ Raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, 2022

¹⁴ NSP nowe substancję psychoaktywne wskazane w Dz.U. z 2022 r. poz. 1665

ogółu wypadków zostało spowodowanych przez uczestników ruchu pozostających pod wpływem alkoholu.¹⁵

Codziennie w Polsce sprzedaje się 16 mln sztuk piwa w opakowaniach 0,5 l. Natomiast sprzedaż napojów spirytusowych w małych formatach (poniżej 300 ml) wynosi 1,4 mln szt. (badania AC Nielsen, dane za ostatni rok).¹⁶

Polska jest jednym z większych producentów narkotyków syntetycznych w Europie. W 2022 roku zabezpieczono w naszym kraju rekordową liczbę 60 laboratoriów, z tego blisko połowa produkowała nowe substancje psychoaktywne. Dane policyjne odnotowują, że w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba laboratoriów zajmujących się produkcją katynonów. Często w ramach jednego procesu syntezy otrzymywano nawet kilkadziesiąt kilogramów substancji. Warto zwrócić uwagę, że wśród osób, które podjęły leczenie najwięcej osób zadeklarowało używanie narkotyków syntetycznych 45% (amfetamina, metamfetamina oraz syntetyczne katynony). W 2022 roku wszczętych zostało 37 572 postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co oznacza wzrost o 1522 postępowania względem roku poprzedniego (36 050 postępowań w 2021 roku), w tym samym roku 36 591 osób było podejrzanych o popełnienie przestępstwa z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co wskazuje na niewielki wzrost względem roku ubiegłego (36 282 osób w 2021 roku)¹⁷.

Podsumowując w 2023 roku odnotowano spadek spożycia 100% alkoholu w przeliczeniu na 1. jednego mieszkańca Polski z 9,37 l w 2022 roku do 8,93 l, i jest to poziom najniższy od 17 lat. Z drugiej jednak strony od kilku lat widoczna jest wyraźna tendencja zwiększania się liczby zgonów z powodu używania alkoholu, osiągając najwyższą wartość 14 048 przypadków w 2021 roku. Systematycznie od 2002 roku zwiększa się dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych, za średnie miesięczne wynagrodzenie można było kupić w 2022 roku o blisko 140 % więcej butelek piwa o pojemności 0,5 l niż w 2002 roku i ponad 140% więcej butelek wódki 40% o pojemności 0,5 l.¹⁸ Mimo że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki, to widoczny jest systematyczny trend spadkowy spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przez 15–16-latków z odsetka 65%

---

¹⁵ Raport „Wypadki drogowe w Polsce w 2023 roku”. Warszawa: Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji.

¹⁶ [Źródło](#)

¹⁷ Przystępczość narkotykowa oraz nielegalny rynek narkotyków, Dział Badań, Monitorowania oraz Współpracy Międzynarodowej Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Artur Malczewski, [Źródło](#).

¹⁸ Raport 2023, Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

w 2003 roku do 47% w 2019 roku (ESPAD).¹⁹ W odniesieniu do narkotyków spadł odsetek uczniów, którzy deklaruowali ich używanie kiedykolwiek w życiu z 25% w 2015 roku do 22% w 2019 roku (ESPAD)²⁰. Dodatkowo, wyniki badania CBOS z 2021 roku pokazują od 2016 roku systematyczny trend spadkowy w zakresie odsetka uczniów, którzy używali narkotyków w ciągu ostatnich 12 miesięcy. W ostatnich wynikach wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie 13%, najwyższe wartości osiągał w 2003 roku – 24%. W pomiarach ESPAD w latach 2011–2019 dotyczących używania nowych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej widoczny jest spadek używania kiedykolwiek w życiu i w czasie ostatnich 12 miesięcy, a w stosunku do pomiaru z 2015 roku również w odniesieniu do używania NSP w czasie ostatnich 30 dni.²¹ W ostatnim czasie obserwuje się niepokojącą popularność e-papierosów oraz tradycyjnych papierosów wśród młodzieży jak wynika z badania Global Youth Tobacco Survey po elektroniczne papierosy sięga w Polsce co czwarta dziewczyna i co piąty chłopiec w wieku 13-15 lat dane z tego badania pochodzą z 2022 r., wcześniejsze przeprowadzono w 2016 r. W ciągu tych sześciu lat wzrósł odsetek sięgających po e-papierosy dziewcząt. W 2016 r. takie doświadczenie miało niespełna 19 proc. nastolatek, a w 2022 r. - ponad 23 proc. Wśród chłopców trend jest odwrotny. Po elektroniczne papierosy w 2016 r. sięgało 28 proc., a w 2022 r. - 21 proc. Wzrost odsetka sięgających po e-papierosy dziewcząt może mieć przyczynę w strategiach marketingowych producentów tych używek. Te dane są niepokojące, ponieważ oznaczają, że może taka jest strategia marketingowa, że wyroby te są kierowane właśnie do tej grupy użytkowników. Osoby w wieku 13-15 lat są szczególnie narażone na pokusy związane z inicjacją tytoniową. Po tradycyjne papierosy sięgnęło w 2022 r. ponad 11 proc. nastolatków - nieco częściej dziewczęta niż chłopcy. W 2016 r. odsetek był wyższy i wynosił ponad 15 proc. palących wśród uczniów w wieku 13-15 lat. 41 proc. uczniów, którzy palili papierosy, kupiło je w sklepie. Dwie trzecie podczas próby zakupu papierosów nie została powstrzymana przez nikogo przed takim zakupem. Od 2007 roku rak płuca jest pierwszą przyczyną śmierci u mężczyzn i kobiet w Polsce. Stanowi przyczynę niemal jednej trzeciej wszystkich zgonów z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn i około 17 proc. u kobiet. Narażenie na dym tytoniowy odpowiada w Polsce za ok. 75 proc. zgonów nowotworowych. Jest ich ok. 90 tys. rocznie.²² Niestety analiza modelu picia alkoholu przez osoby pijące ryzykownie oraz nadmiernie potwierdza tezę, że pandemia i społeczna izolacja zwiększyły w Polsce konsumpcję alkoholu wśród konsumentów, którzy już wcześniej pili nadmiernie. Nasiliły się też negatywne zachowania związane ze szkodliwym piciem napojów alkoholowych. Występowanie niepożądanych

---

¹⁹ Raport, prezentacja oraz informacja prasowa z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020

²⁰ ibidem

²¹ ibidem

²² [Źródło](#)

trendów we wzorcach konsumpcji alkoholu utrzymuje się obecnie albo na podwyższonym poziomie, albo większym niż przed pandemią i w trakcie lockdownów. Niezależnie od wieku i płci konsumentów, średnia ilość czystego alkoholu wypijanego przy jednej okazji jest co najmniej dwa razy większa w przypadku picia napojów spirytusowych niż kiedy spożywane jest wino czy piwo. Zjawiska te są szczególnie niepokojące bo stanowią zagrożenie w obszarze zdrowia publicznego. Dlatego zdaniem autorów raportu potrzebne jest wspieranie mechanizmów, które zachęcają społeczeństwo do umiarkowanych, mniej szkodliwych profili spożycia alkoholu. Warto jednak zauważyć pozytywne zjawiska - ponad 19% badanych deklaruje abstynencję od co najmniej 12 miesięcy. Do tego wzrost popularności napojów 0,0%, szczególnie piw zero, które są kategorią rosnącą na malejącym rynku piwa, co odzwierciedla światowy trend w pokoleniu młodych dorosłych - NoLo - „now alcohol, low alcohol”.²³

Tabela 1 - Dane ogólnopolskie dotyczące konsumpcji alkoholu

Spożycie w litrach na jednego mieszkańca w latach 2015-2023²⁴

Rok	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkoholu
2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45
2016	3,2	5,8	0,70	99,5	5,47
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6,0	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,74	97,1	5,34
2020	3,7	6,4	0,77	93,6	5,15
2021	3,8	6,7	0,80	93,2	5,13
2022	3,5	6,3	0,76	92,9	5,11
2023	3,4	6,0	0,72	87,4	4,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 2 - Średnia ilość spożywanego alkoholu przypadająca na 1 mieszkańca w litrach w latach 2015-2023

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość alkoholu (100%) przypadająca na 1 mieszkańca	9,41	9,37	9,45	9,55	9,78	9,62	9,73	9,37	8,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²³ [Źródło](#)

²⁴ Obliczenia KCPU na podstawie danych GUS. Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

Z badań wynika, że nadużywanie substancji, w tym alkoholu, może dotyczyć ponad 3 milionów Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3 - 4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 2,5 mln osób w naszym kraju nadużywa alkoholu, a 700-900 tys. osób jest uzależnionych.

Tabela 3 - Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2015 – 2024²⁵

Typ alkoholu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wyroby spirytusowe	34,0%	34,2%	35,2%	34,6%	37,8%	38,5%	39,1%	37,4%	38,1%
Wino i miody pitne	8,0%	7,4%	7,8%	7,5%	7,6%	8,0%	8,3%	8,0%	8,1%
Piwo	57,9%	58,4%	57,8%	57,9%	54,6%	53,5%	52,7%	54,6%	53,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Diagnoza problemów społecznych w gminie Lubin

Na potrzeby realizacji Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 opracowana została na podstawie badań ankietowych w 2023 roku Diagnoza problemów społecznych gminy Lubin oraz w 2024 roku Diagnoza Społeczna Uczniów gminy Lubin - Lustro. Oba badania mają, za zadanie przedstawienie oraz scharakteryzowanie mieszkańców gminy Lubin dorosłych, dzieci i młodzieży (uczniowie klas V-VIII) w najważniejszych obszarach życia społecznego, a także identyfikacja czynników społeczno-demograficznych. Głównym celem badań było wskazanie skali problemów min. uzależnień od substancji psychoaktywnych²⁶, zjawiska przemocy domowej, rówieśniczej i szkolnej oraz skali

²⁵ Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

²⁶ Substancje psychoaktywne, w mowie potocznej środki odurzające, używki, narkotyki miękkie, narkotyki twarde czy dopalacze, definiowane jako związki chemiczne pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, wpływające na centralny układ nerwowy. Przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań. W świetle Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10) obowiązującej w Polsce od 1992 roku, substancjami psychoaktywnymi powodującymi zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są: alkohol, opioidy, kanabinole, substancje uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje stymulujące, w tym kofeina, halucynogeny, tytoń, lotne rozpuszczalniki organiczne oraz inne narkotyki i substancje psychoaktywne. W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy: alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie), kanabinole

uzależnień behawioralnych.²⁷ W poniżej analizie problemów społecznych mieszkańców gminy Lubin porównano wyniki badań przeprowadzonych na przestrzeni lat (2021-2023). Warto zauważyć, że nastolatki, którzy w 2021 r. byli uczniami klas V, VI, VII lub VIII, w dniu badania w 2023 r. byli odpowiednio w klasie VII, VIII, I oraz II klasy szkoły średniej. Taka perspektywa pozwala lepiej zrozumieć dynamikę rozwoju i zmiany, jakie zachodzą w życiu młodzieży w ciągu tych dwóch lat.

Miniona sytuacja epidemiczna oraz obecna niepewna sytuacja geopolityczna wraz z konsekwencjami społecznymi takimi jak: zmienna sytuacja gospodarcza kraju, izolacja społeczna, zmniejszone poczucie bezpieczeństwa może wpływać na pogłębianie się problemu uzależnienia od alkoholu. Jak wynika z przeprowadzonych badań problem uzależnień alkoholowych wśród ankietowanych mieszkańców nie odbiega od średniej krajowej. Z deklaracji ankietowanych wynika, iż po alkohol sięga 79,61% osób, jednak większość z nich pije kilka razy w roku (35,92%). Z problemem uzależnień od alkoholu mogą zmagać się osoby, które sięgają po niego kilka razy w tygodniu oraz codziennie (4,85%). Nie jest to duża grupa badanych. Charakteryzując grupę osób, które są zagrożone problemem uzależnień alkoholowych (tj. spożywają alkohol częściej niż raz w tygodniu), można zauważyć, iż są to głównie mężczyźni (10,2% z nich pije codziennie, a 6,12% kilka razy w tygodniu). W przypadku kobiet 3,7% z nich sięga po alkohol kilka razy w tygodniu. Różnica między płciami jest tutaj widoczna. Dane pokazują, iż ankietowani najczęściej sięgają po alkohole niskoprocentowe, tj. wino (54,22%), piwo lub cydr (38,55%) oraz whisky/koniak/drinki z mocnym alkoholem (21,69%). Blisko połowa ankietowanych, spożywa alkohol wypijając jednorazowo bardzo małe dawki (42,17%), jednak 3,61% osób jednorazowo spożywa jego duże dawki. Ankietowani zasugerowali także obecność problemu kobiet w ciąży spożywających alkohol – 3,88% osób spotkało się z tym zjawiskiem. Niestety wnioski płynące z przeprowadzonego badania potwierdzają wzrost odsetka osób, które sięgają codziennie po alkohol z 1,53% w 2021 roku do 4,85% w 2023 roku. Może to sugerować wzrost problemu regularnego spożywania alkoholu w badanej populacji i zwiększone ryzyko uzależnienia. Pozytywnym sygnałem jest spadek spożycia dużych ilości alkoholu z 4,0% w 2021 roku

---

i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie), kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

²⁷ Uzależnienia behawioralne zwane także nałogami behawioralnymi. To pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń) nad którymi tracimy kontrolę. W konsekwencji, zamiast przynosić nam przyjemność, stają się problemami. Diagnostyka uzależnień behawioralnych obejmuje sześć kryteriów: zaabsorbowanie poznawcze i behawioralne danym zachowaniem; modyfikacja nastroju (angażowanie się w dane zachowanie na skutek nieradzenia sobie z negatywnymi emocjami, stresem lub z powodu dobrego nastroju); wzrastająca tolerancja na działanie danego zachowania; obecność symptomów odstawiennych (głównie psychologicznych); konflikt na każdym wymiarze funkcjonowania (rodzina, praca, hobby); nawrót.

do 3,61% w 2023 roku.²⁸ To pozytywny sygnał, ale nadal istnieje potrzeba kontynuowania działań mających na celu ograniczenie nadużywania alkoholu i edukację na temat jego zdrowego spożycia. Jednym z narzędzi jest ograniczenie ekonomiczne jego spożycia. Niestety trend wzrostowy spożycia alkoholu w porównywanym okresie dotyczy również badanej młodzieży. Odsetek uczniów, którzy przyznają się do spożywania alkoholu kiedykolwiek w życiu, wzrósł z 14,90% w 2021 roku do 27,6% w 2023 roku. Zarówno dziewczęta, jak i chłopcy wykazali wzrost w spożyciu alkoholu. Inicjację alkoholową uczniowie (dziewczynki i chłopcy) zaczynają najczęściej w wieku 13-14 lat (32,47%).

Natomiast pierwszy raz po alkohol sięgnęli przez pomyłkę (28,57%). Uczniowie najczęściej sięgają po wódkę (43,9%), rzadziej po piwo/cydr (39,02%). Najczęściej spożywają alkohol w domu (48,78%). Wyniki badań wskazują na wzrost spożycia alkoholu wśród uczniów oraz zmiany preferencji dotyczących rodzaju alkoholu. Istotne jest zwrócenie uwagi na problem przypadkowego spożycia alkoholu i konieczność podejmowania działań mających na celu edukację i świadomość młodzieży w zakresie zdrowego stylu życia, ograniczania spożycia alkoholu i promowania odpowiedzialnego podejścia do alkoholu.

Tabela 4 - Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych – obliczenia dla gminy Lubin na podstawie danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024*

	Polska	mięscowosc liczaca 10 tys. mieszkanccw	gmina Lubin* 2022 16 734 tys.	gmina Lubin* 2023 17 070 tys.	gmina Lubin* 2024 17 388 tys.
Liczba os6b uzaleznionych od alkoholu	ok. 800 tys. os6b	ok. 200 os6b	ok. 330 os6b	ok. 340 os6b	ok. 348 os6b
Dorośli zyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 1,5 mln. os6b	ok. 400 os6b	ok. 670 os6b	ok. 680 osoby	ok. 696 os6b
Dzieci wychowujące się w rodzinie alkoholików	ok. 1,5 mln. os6b	ok. 400 os6b	ok. 670 os6b	ok. 680 os6b	ok. 696 os6b
Osoby pijące szkodliwie	ok. 2,-2,5 mln. os6b	ok. 500-700 os6b	840-1000 os6b	850-1020 os6b	860-1043 os6b
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	ok. 2 mln. Os6b (dorostrych i dzieci)	ok. 530 os6b	ok. 840 os6b	ok. 850 os6b	ok. 869 os6b

*Obliczeń dla gminy Lubin dokonano przyjmując liczbę mieszkańccw zameldowanych na pobyt stały i czasowy, według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. (16 734) 31 grudnia 2023 r. (17 070) 31 grudnia 2024 (17 388).

Zatem im większa jest dostępność ekonomiczna alkoholu tym większe jest jego spożycie, a zatem prowadzenie odpowiedniej polityki cenowej jest jednym z podstawowych narzędzi służących

---

²⁸ Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lubin, badanie ankietowe przeprowadzone w 2023 roku

ograniczaniu szkód powodowanych przez alkohol. Badania ekonomiczne przeprowadzone w wielu rozwijających się regionach świata pokazały, że zwiększenie podatków i cen prowadzi do redukcji używania alkoholu i wynikających z niego problemów. Wg Światowej Organizacji Zdrowia WHO polityka cenowa wobec alkoholu to jedno z najbardziej efektywnych, łatwo dostępnych narzędzi mających na celu ograniczenie szkodliwego spożywania alkoholu. Podnoszenie ceny alkoholu, opóźnia rozpoczęcie używania alkoholu, spowalnia spożywanie coraz większych ilości alkoholu przez młodzież i ogranicza wśród niej intensywne okazjonalne spożywanie alkoholu (więcej na temat projektu SAFER można znaleźć [na stronie WHO](#)). Wskaźnikiem obrazującym dostępność ekonomiczną napojów alkoholowych jest liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, które można kupić za średnie miesięczne wynagrodzenie. Na zmianę dostępności wpływają więc zarówno różnice cenowe jak i wzrost wynagrodzenia. W 2023 r. po raz pierwszy od 14 lat zanotowano zmniejszenie się dostępności piwa, natomiast nadal wzrasta dostępność wina oraz mocnego alkoholu.²⁹

Jak przedstawiają to poniższe tabele liczba punktów sprzedaży na terenie gminy Lubin zmniejsza się z roku na rok, a wartość sprzedaży alkoholu jednak wzrasta.

Ostatnie badania potwierdziły, że nie istnieje bezpieczna dawka alkoholu, wyniki opublikowane w międzynarodowym czasopiśmie medycznym „The Lancet” potwierdzają, że każda dawka alkoholu negatywnie wpływa na zdrowie. Odkrycia badaczy sugerują, że polityka zdrowotna wymaga zdecydowanych działań, które będą przeciwdziałać spożyciu alkoholu i obalać mity na jego temat. Szeroko rozpowszechniony pogląd dotyczący korzystnego wpływu niewielkich dawek alkoholu na zdrowie wymaga natychmiastowej rewizji. Nowe metody badań i pogłębione analizy pokazują bowiem skalę, w jakiej spożycie alkoholu przyczynia się do śmierci i niepełnosprawności. Badacze podkreślają, że nie istnieje bezpieczna dawka alkoholu.³⁰

Tabela 5 - Liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie Lubin w latach 2017-2024

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:	W latach							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
w sklepach	25	25	30	26	29	21	20	20
w lokalach gastronomicznych	6	6	7	6	6	7	7	7

Dane: Urząd Gminy w Lubinie

²⁹ [Źródło](#)

³⁰ [Źródło](#)

Tabela 6 - Wysokość opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Lubin w latach 2017-2024

Wartość sprzedanego alkoholu	Wartość w zł w latach							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	6 147 319,90	8 432 163,40	8 479 800,04	11 388 664,00	12 807 803,53	14 351 573,42	15 089 491,61	15 497 088,79

Dane: Urząd Gminy w Lubinie

Problem uzależnień od narkotyków w Gminie Lubin nie przybiera dużych rozmiarów. Wśród badanych 3,88% osób zażywało kiedykolwiek te substancje, a wśród nich 0,97% osób robi to kilka razy w miesiącu. Do sięgania po ten rodzaj środków psychoaktywnych częściej przyznawali się mężczyźni (4,70%) niż kobiety (4,08%). Problem ten dotyczy częściej mężczyzn niż kobiet. Substancjami, po którą ankietowani sięgają są inne formy konopii (80%) oraz marihuana lub haszysz (60%).³¹ Młodzi mieszkańcy gminy Lubin również nie potwierdzają problemów z narkotykami. Odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami lub dopalaczami, wyniósł 1,79%. Jest to niewielki wzrost w porównaniu do roku 2021. Głównym powodem motywującym uczniów do sięgania po substancje psychoaktywne w 2023 roku była ciekawość, co zostało wskazane przez 60% badanych. To sugeruje, że ciekawość jest ważnym czynnikiem wpływającym na decyzję o eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi wśród uczniów. Niepokojący jest wzrost w 2023 roku uczniów deklarujących kontakt z papierosami wyniósł on 21,15%. Zarówno dziewczęta, jak i chłopcy wykazali wzrost w paleniu papierosów, chociaż odsetek dziewcząt był wyższy. Natomiast po e-papierosy sięga 12,5% uczniów, w tym 3,63% z nich robi to codziennie. Do codziennego korzystania z e-papierosów przyznało się 4,69% dziewczynek i 2,5% chłopców. W przypadku regularnego korzystania z tej formy nikotyny również widać różnicę pomiędzy płciami. Ciekawość została wymieniona jako główny powód sięgania po te substancje. Trend ten potwierdzają badania ogólnopolskie dlatego tak ważne jest kontynuowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości wśród uczniów i promowanie zdrowego stylu życia bez używania substancji psychoaktywnych. Ponadto, istotne jest wzmocnienie wsparcia rodzinnego i bliskich, aby pomóc uczniom w radzeniu sobie z problemami związanymi z uzależnieniem. W przypadku palenia papierosów również istnieje potrzeba kontynuowania działań antynikotynowych i promowania zdrowego stylu życia bez palenia.

Z Raportu Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii o stanie narkomanii w Polsce (2020) wynika, że w kraju konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków. W przypadku używania narkotyków w populacji generalnej najbardziej popularna jest marihuana i haszysz, co potwierdzają badania na populacji gminy Lubin. Liczba problemowych użytkowników narkotyków pozostaje na stałym poziomie i jest jednym z niższych wskaźników na 100 tysięcy mieszkańców w Europie. Polska na tle Europy ma nadal niskie wskaźniki zgonów z powodu narkotyków, zakażeń HIV oraz z powodu używania narkotyków w iniekcjach.

---

³¹ Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lubin, badanie ankietowe przeprowadzone w 2023 roku

Wśród osób zgłaszających się do leczenia najczęstszym powodem zgłoszeń (po marihuanie) są narkotyki z grupy amfetamin (36%). Prawie co dziesiąta osoba zgłasza się z powodu metamfetaminy. Najpopularniejszą grupę substancji stanowią syntetyczne katynony, niepokojącą tendencją jest obecność na rynku syntetycznych opioidów oraz nowych benzodiazepin. Na uwagę zasługuje fakt, że duży odsetek ankietowanych uważa, że nawet jednorazowy kontakt z narkotykami może prowadzić do uzależnienia. To ważne spostrzeżenie, które wskazuje na rosnącą świadomość zagrożeń związanych z narkotykami w badanej populacji. Podsumowując, wyniki badań wskazują na pewne pozytywne zmiany w obszarze problemu narkotykowego. Spadek kontaktu z narkotykami oraz zmniejszenie percepcji łatwości zdobycia narkotyków są oznakami poprawy sytuacji. Jednak nadal istnieje potrzeba kontynuowania działań mających na celu ograniczenie dostępności narkotyków, edukację na temat szkodliwości narkotyków oraz promowanie świadomości zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, zwłaszcza w kontekście rosnącego zagrożenia związanego z zażywaniem syntetycznych narkotyków (amfetamina, metamfetamina oraz syntetyczne katynony). Zarówno młodszy jak i starszy ankietowani przyznawali, iż zarówno palenie papierosów, jak i sięganie po narkotyki i dopalacze może mieć zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie. Pokazuje to, iż respondenci mają świadomość negatywnego wpływu tych substancji na zdrowie.

Kolejnym zagadnieniem, które zostało objęte badaniem jest przemoc, która coraz bardziej staje się widoczna w polskiej rzeczywistości. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Pewnym odzwierciedleniem problemów z przemocą na terenie gminy Lubin jest ilość zgłoszonych i założonych procedur Niebieskiej Karty. Ich liczba na naszym terenie od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie niestety w ostatnim roku wzrosła. Sprawcami przemocy są w przeważającej większości mężczyźni co pokrywa się ze statystykami na poziomie kraju. W roku sprawozdawczym jak i poprzednich latach w ramach przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Lubin działała przy GOPS grupa diagnostyczno - pomocowa, która odbyła 67 posiedzeń.

Tabela 7 - Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie gminy Lubin w latach 2017-2024

Rok	Ilość NK	Sprawcy przemocy		Osoby doświadczające przemocy		
		mężczyźni	kobiety	kobiety	mężczyźni	dzieci
2017	73	46	8	45	6	2
2018	59	51	6	48	6	5
2019	47	43	4	38	5	8
2020	65	60	12	55	4	11
2021	43	36	7	35	7	13
2022	41	31	7	28	6	9
2023	38	30	6	33	5	11
2024	49	36	11	23	6	30

Dane: Zespół Interdyscyplinarny działający przy GOPS

Z badań wynika, że w okresie ostatnich 30 dni przemocy doznało kobiet 2,04% oraz 1,85% mężczyzn, natomiast w ostatnim roku 6,12% kobiet oraz 5,56% mężczyzn. Największa część respondentów (tj. 24,07% kobiet i 8,16% mężczyzn) doświadczyło różnych form przemocy więcej niż 12 miesięcy temu. Zachowania przemocowe stosowało 16,5% ankietowanych mieszkańców, w tym 2,9% w ciągu

ostatnich 30 dni przed badaniem. Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznała się 16,33% kobiet oraz 16,67% mężczyzn. Wśród kobiet stosujących przemoc, 3,7% z nich zrobiło to w ciągu ostatnich 30 dni, kolejne 3,7% w ostatnich 12 miesiącach, a 9,26% więcej niż 12 miesięcy temu. Mężczyźni stosujący przemoc robili to w przeciągu ostatnich 30 dni (2,04%), w ostatnich 12 miesiącach (4,08%) oraz dłużej niż 12 miesięcy temu (10,2%). Większość osób stosujących przemoc nie była pod wpływem środków psychoaktywnych (83,33%).³²

Niepokojąca jest wzrastająca z roku na rok agresja rówieśnicza i szkolna. Zjawisko przemocy rówieśniczej wcale nie jest "takie samo jak kiedyś". Jego skala rośnie, a do znanych wcześniej form przemocy dołączają nowe, jak np. szeroko rozumiana cyberprzemoc. Media społecznościowe są zresztą nie tylko miejscem, gdzie dochodzi do aktów przemocy, np. poprzez publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat albo upublicznianie kompromitujących zdjęć i nagrań. To także przestrzeń do wymieniania się pomysłami na przemocowe "zabawy" i rzucania rówieśnikom niebezpiecznych "wyzwań". Według "Diagnozy przemocy wobec dzieci w Polsce 2023", którą przygotowała Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, odsetek dzieci, które doświadczyły ze strony rówieśników przemocy fizycznej, wzrósł z 41 proc. w 2013 roku do 48 proc. w 2023 roku. Z kolei odsetek dzieci, które ze strony rówieśników doświadczyły przemocy psychicznej wzrósł odpowiednio z 28 procent do 43 procent. Według tej samej "Diagnozy..." przemoc rówieśnicza jest najczęstszą formą przemocy doświadczaną przez nastolatki w Polsce. 66 proc. osób w wieku 11-17 lat doświadczyła w swoim życiu przemocy rówieśniczej – prawie połowa wskazała na przemoc fizyczną, a 17 proc. doświadczyło napaści zbiorowej. Zdecydowana większość sprawców przemocy była przez ofiary znana z ich własnej szkoły.³³

Badani, które zostało przeprowadzone wśród młodzieży gminy Lubin potwierdza wzrost odsetka uczniów doświadczających przemocy z 32,52% w 2021 do 41,22%. Podobnie jak w roku 2021, przemoc wobec uczniów stosowali głównie koledzy ze szkoły - 52,17%. Aż 48,03% uczniów przyznaje, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami. Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 20,57% ankietowanych uczennic oraz 34,78% uczniów. Wzrost odsetka uczniów doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc sygnalizuje konieczność zwiększenia świadomości na temat przemocy szkolnej oraz wdrażania programów antyprzemocowych w środowisku szkolnym. Wsparcie psychologiczne, edukacja emocjonalna oraz budowanie zdrowych relacji między uczniami są kluczowe w zapobieganiu przemocy i tworzeniu bezpiecznego środowiska szkolnego.

Kolejnym badanym zjawiskiem społecznym był problem uzależnień behawioralnych, niestety większość ankietowanych mieszkańców (51,46%) nie wie, czym one są te uzależnienia. Analizując

---

³² Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lubin, badanie ankietowe przeprowadzone w 2023 roku

³³ [Źródło](#)

problem uzależnień od komputera i Internetu, można zauważyć, iż zdecydowana większość osób codziennie korzysta z urządzeń typu komputer, telefon komórkowy, konsola itp. (67,96%). Wśród ankietowanych dorosłych mieszkańców obserwuje się niewielki odsetek ankietowanych, którzy odczuwają przymus wykonywania różnych czynności. Jednak największa część badanych wskazywała, iż odczuwa przymus: korzystania z telefonu komórkowego (22,33%).³⁴ Do codziennego korzystania z urządzeń elektronicznych typu tablet, komputer, telefon komórkowy przyznaje się 82,44% badanych uczniów. Większość na korzystanie z Internetu przeznacza od 3 do 6 godzin dziennie (33,83,%) oraz od 1 do 3 godzin (33,09%). Analizując ilość czasu poświęcanego każdego dnia na korzystanie z Internetu w podziale na płeć można zauważyć, iż nie ma istotnie statystycznej różnicy pomiędzy wzorami korzystania z Internetu wśród dziewczynek i chłopców. Największą różnicę widać w przypadku uczniów, którzy na tę aktywność poświęcają do godziny dziennie (10,07% uczennic i 5,38% uczniów). Uczniowie korzystają z Internetu głównie, aby kontaktować się ze znajomymi (69,17%), słuchać muzyki (68,8%), korzystać z social mediów (61,65%) oraz oglądać filmy, seriale, kanały na Youtubie (60,9%). Za osoby uzależnione od telefonu komórkowego uważa się 8,55% uczniów, a 48,33% uważa, że można powiedzieć, iż są one uzależnione.

Zdecydowanie uzależnione od telefonu komórkowego rzadziej są dziewczynki (7,19%) niż chłopcy (10,0%). Różnica tutaj jest niewielka. Niestety jak wskazują badania na populacji mieszkańców polski nadmierne korzystanie z Internetu ma między innymi negatywny wpływ na samoocenę i poziom zadowolenia z życia, ponadto skutecznie odciąga młodzież od nauki, stąd też objawia się niższymi osiągnięciami szkolnymi, a także niższym poziomem satysfakcji z nich. Jest to szczególnie problematyczne dla młodzieży i studentów. Działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane nie tylko na przeciwdziałanie samemu uzależnieniu od portali społecznościowych czy cyberdryfowanie, ale również oddziaływać na zmienne osobowościowe powiązane z nim. Pokazują, że jest to aktualny problem, który wymaga ciągłej naukowej eksploracji, jak i terapeutycznego wsparcia.³⁵

Realizacja celów i podjęte działania w ramach Programu

Celem głównym realizowanych działań było ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Lubin oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

---

³⁴ Diagnoza problemów społecznych w Gminie Lubin, badanie ankietowe przeprowadzone w 2023 roku

³⁵ [Źródło](#)

Finansowanie działań

Program był finansowany z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Według klasyfikacji budżetowej dochody te są wpisane w dziale 851 – ochrona zdrowia w rozdziałach 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Tabela 8 - Plan finansowy oraz realizacja budżetu w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Plan finansowy	451 630,35	414 812,91	332 205,24
Wykonanie budżetu	337 989,35	392 794,90	330 904,94
Wpływy do budżetu z opłaty „korkowej”	278 124,91	300 956,42	309 924,73
Wpływy z opłat z tzw. „małpek” pojemność 300ml	119 101,36	93 778,82	81 251,81
Wykonanie budżetu z opłaty z tzw. „małpek” pojemność 300ml	119 101,36	55 249,30	38 000,00
Zrealizowane wydatki w ramach Programu	337 989,35	392 794,90	368 904,94

Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w obecnym składzie została powołana w 2015 roku. W skład komisji wchodzi Anna Skorupa-Hawrysz – Przewodnicząca, Agnieszka Hałas – Sekretarz, Magdalena Dubińska – członek, Sylwia Pęczkowicz-Kuduk, - członek oraz Daria Dziwińska – członek.

Komisja swoje zadania realizuje poprzez:

- ⇒ Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych współuzależnionych, w tym dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie.
- ⇒ Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie: przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią, motywowanie i zobowiązywanie do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu, kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie, kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne, inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy, inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.
- ⇒ Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy: inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania

problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży, wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- ⇒ Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu: prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami, podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych, prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.
- ⇒ Współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie: organizacja i współorganizacja szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych, prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

Tabela 9 - Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Ilość członków	5	5	5
Ilość posiedzeń	18	23	22
Ilość wniosków skierowanych do Komisji	17	27	29
Ilość wniosków skierowanych do Sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu	22	10	16
Ilość opinii biegłych	22	2	17
Ilość opłat sądowych	21	6	17
Liczba zaproszonych osób	52	56	64
Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami zaproszonymi	12	19	29
Liczba przeprowadzonych rozmów z członkami rodziny	4	5	12

Dane: GKRPA

W ramach podejmowanych przez komisję zadań jest m. in. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, zadanie to jest realizowane poprzez prowadzenie Punktu konsultacyjno-informacyjnego w którym dwa razy w tygodniu w każdy wtorek i czwartek pełni dyżur terapeuta uzależnień. Zadaniem punktu jest prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień, diagnozowanie problemu, udzielanie wsparcia, informowanie o formach terapii, motywowanie do podjęcia psychoterapii. Konsultacje dla mieszkańców gminy są bezpłatne. Ponadto punkt dysponuje fachową literaturą oraz poradnikami w zakresie uzależnień i przemocy itp., które również udostępnia bezpłatnie. Księgozbiór ten jest na bieżąco uzupełniany o nowe pozycje.

Tabela 10 - Populacja mieszkańców gminy Lubin, którzy skorzystali z pomocy terapeuty uzależnień, działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Ilość udzielonych konsultacji	455	468	346
Ilość godzin dyżuru	832	832	848
Ilość osób które skorzystały z konsultacji	71	50	60

Dane: PKD

Jednym z najważniejszych zadań jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy wśród dzieci i młodzieży, zadanie to jest realizowane od wielu lat poprzez wspieranie pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych oraz dożywiania. Poza szeregiem działań informacyjnych i prowadzeniem różnych kampanii, realizatorzy Programu skupiają się na bezpośrednim kontakcie z potrzebującymi wsparcia najmłodszymi mieszkańcami naszej gminy, którzy doświadczają problemu uzależnień i przemocy. W ramach tych działań w każdej szkole podstawowej działa świetlica socjoterapeutyczna. Jest to placówka dla dzieci wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju oraz dla dzieci, u których występują zaburzenia zachowania, a także dla dzieci, którym ze względów środowiskowych należy stworzyć odpowiednie warunki opiekuńcze i wychowawcze po godzinach zajęć edukacyjnych. Celem działalności świetlicy jest zapewnienie opieki wychowawczej, minimalizowanie niedostatków wychowawczych oraz wspieranie działań wychowawczych rodziny i szkoły, a także eliminowanie niepożądanych wzorców zachowania, tworzenie warunków do nauki własnej, pomocy w nauce oraz rozwijaniu własnych zainteresowań i uzdolnień dzieci. Zajęcia w świetlicy odbywają się od 2 do 5 razy w tygodniu w zależności od szkoły i jej potrzeb. Dzieci biorące udział w zajęciach, mogą również korzystać z dożywiania i otrzymywać bezpłatne posiłki w szkole.

Tabela 11 - Liczba dzieci biorących udział w zajęciach realizowanych w ramach świetlic socjoterapeutycznych

Rok	2022	2023	2024
Ilość prowadzących	5	5	5
Ilość działających świetlic	5	5	5
Liczba godzin zajęć	543	576	535
Ilość dzieci	109	96	158

Dane: GKRPA

Tabela 12 - Liczba dzieci korzystających z dożywiania w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Ilość dzieci korzystających z dożywiania	107	61	59

Dane: GOPS

W ramach Programu rokrocznie w okresie ferii zimowych i wakacji organizowany jest wypoczynek dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym wspierającym umiejętności społeczne. Dla wielu

uczestników jest to jedyna szansa na spędzenie wolnego czasu poza miejscem zamieszkania, rozwijania umiejętności społecznych oraz zdobywania nowych pozytywnych doświadczeń.

Tabela 13 - Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Ilość dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym	30	38	29

Dane: GKRPA

Tabela 14 - Zestawienie zrealizowanych w ramach Programu zadań i wydatków wg. obszarów w 2024 roku

Obszar	Działanie	Realizacje	Wydatkowano
Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:	Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w budynku Urzędu Gminy w Lubinie. Punkt pełnił dyżury w każdy wtorek w godzinach od 8-14:30 oraz każdy czwartek w godzinach od 12-18.	848 godziny dyżuru 60 przyjętych osób 346 konsultacji	84 800,00
	Dofinansowanie terapii dla osób dorosłych uzależnionych i współuzależnionych.	24 godziny terapii 8 uczestników	2 040,00
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:	Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: 29 wniosków skierowanych do komisji, 16 wniosków przesłanych do Sądu, 64 osoby zaproszone na posiedzenie komisji, 29 rozmów z osobami zaproszonymi 12 rozmów z członkami rodziny. 8 postanowień w sprawie wydania opinii do wniosku o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.	5 członków 22 posiedzenia komisji	67 101,18
	Opłaty sądowe związane ze skierowaniem wniosku do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	17 opłat sądowych	1 700,00
	Opinie biegłych do wniosku do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	17 opinii biegłych	14 996,38

Obszar	Działanie	Realizacje	Wydatkowano
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych placówki działają we wszystkich szkołach na terenie gminy Lubin: SP Niemstów, SP Szklary Górne, SP Raszkówka, SP Siedlce, SP Krzeczyn Wielki. Organizacja Dnia Dziecka oraz Mikołaja. Zakup pomocy dydaktycznych i materiałów biurowych.	5 świetlic 158 uczestników 535 godzin zajęć	47 487,04
	Organizacja 2 obozów dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym i elementami treningu umiejętności społecznych w okresie ferii zimowych w OW Wisła i w okresie wakacji w OW Jarosławiec.	29 uczestników	88 350,00
	Dożywianie dzieci biorących udział w zajęciach socjoterapeutycznych.	59 uczniów	41 050,60
	Udział w ogólnopolskiej społecznej kampanii edukacyjnej dotyczących profilaktyki pn.: Zachowaj Trzeźwy Umysł 2024 pn. „Bliżej siebie i innych z dala od używek”. Powołanie Koordynatorów ZTU w każdej szkole.	5 realizacji w każdej szkole 2440 sztuk broszur i kart pracy 1593 uczestników w tym: 926 uczniów 43 nauczycieli 624 rodziców	3 690,00
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:	Organizacja pokazów filmów, spektakli, warsztatów oraz prelekcji, w tym programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU:		
	Program rekomendowany przez KCPU ³⁶ pn.: „Archipelag Skarbów”. Program realizowany w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Programem zostali objęci uczniowie z klas 8 ze szkół gminy Lubin (Raszkówka, Niemstów, Szklary Górne, Krzeczyn Wielki). Program dofinansowany w 50% przez Fundację KGHM w ramach działania na rzecz rodzin z zagrożeniem miedziowego.	1 realizacja 116 uczestników w tym: 89 uczniów 20 nauczycieli 7 rodziców	5 896,00
	Spektakle i warsztaty profilaktyczne: „Fonoholizm i higiena cyfrowa”, „Ściema 2.0., czyli pułapki Internetu”.	2 realizacje 396 uczestników 375 uczniów 21 nauczycieli	1 800,00
	Seans filmowy dla uczniów szkoły podstawowej w Krzeczynie Wielkiej pn.: „W głowie się nie mieści 2”.	1 realizacja 48 uczniów	1 172,00

³⁶ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Obszar	Działanie	Realizacje	Wydatkowano
	Szkolenie dla nauczycieli z szkół gminy Lubin (Raszówka, Niemstów, Szklary Górne, Krzeczyn Wielki, Siedlce), pn. Trener TUS ³⁷ I stopień.	1 realizacja 24 nauczycieli	4 400,00
	Szkolenie dla sprzedawców alkoholu z audytem „tajemniczego klienta”.	23 punkty sprzedaży	3 105,00
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień:	Zakup pomocy dydaktycznych, kart pracy i gier profilaktycznych na potrzeby realizacji zadań związanych z profilaktyką (półkolonia organizowana w SP Szklary Górne).	3 karty pracy, gry	683,90
	Przegląd techniczny analizatora oraz wymiana akumulatora do wykrywania substancji narkotycznych pn.: Drugtest 5000. Umowa użyczenia Nr 52/N/2022 z dnia 1 czerwca 2022 r. z Komendą Powiatową Policji w Lubinie.	1 usługa	632,84
Suma wydatków:			368 904,94

Ocena realizacji Programu

Niniejsze opracowanie jest podsumowaniem szerokiego wachlarza działań podjętych w roku 2024 przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pozostałych realizatorów Programu. Do przygotowania Raportu, wykorzystano materiały własne oraz pozyskane z innych jednostek. Obowiązek sporządzenia Raportu wskazany został w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).

W przedmiotowym dokumencie przedstawione zostały najważniejsze informacje dotyczące obszarów przedsięwzięć podejmowanych przez realizatorów Programu oraz przez pozostałe jednostki wskazane w Programie. Współpraca odbywała się w sposób ciągły i miała wiele form, takich jak wsparcie finansowe realizacja zadań, pomoc pozafinansowa (użyczanie/udostępnianie, współorganizacja, informowanie i inne). Kontynuowano podjętą współpracę w latach ubiegłych. Finansowanie zadań odbywało się przede wszystkim w oparciu o środki finansowe pochodzące z opłaty ze sprzedaży alkoholu tzw. „korkowe” wpływającej do budżetu gminy. W stosunku do roku ubiegłego wysokość kosztów realizacji zadań w poszczególnych obszarach wykazanych w Raporcie nie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego.

Podjęte i kontynuowane działania pozwoliły stworzyć szeroką ofertę działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Działania te były realizowane poprzez świetlice socjoterapeutyczne, obozy z programem profilaktycznym rozwijające umiejętności społeczne, programy rekomendowane obejmujące całą grupę wiekową młodzieży szkolnej. Nie zabrakło także kampanii profilaktycznych oraz udziału w spektaklach i pokazach filmowych. Należy również podkreślić

---

³⁷ Trening Umiejętności Społecznych.

działania podejmowane na rzecz dożywiania dzieci. Jednym z najważniejszych obszarów działania jest zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób dorosłych. W ramach tych działań w 2024 roku terapeuta uzależnień działający przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zrealizował 346 konsultacji, ponadto współpracowano w zakresie zakupu usług dotyczących leczenia uzależnień dla 8 osób, które wzięły udział w sesjach wyjazdowych gdzie zrealizowano 24 godzin terapii. Ponadto prowadzono szkolenia dla nauczycieli w zakresie rozwijania umiejętności społecznych i ich wykorzystywania do wspierania uczniów. Szkolenia obejmowały również sprzedawców alkoholu wraz z przeprowadzonym audytem „tajemniczego klienta”, którego celem jest ograniczenie naruszeń prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieuprawnionym. Porównując audyty przeprowadzone w latach 2021-2024 można zauważyć zwiększenie świadomości sprzedawców co widać na podstawie odmów sprzedaży alkoholu, o czym stanowi wzrost odmów w 2024 roku o 40 % w stosunku do wyników audytu w 2021 roku. Sprzedaży alkoholu odmówiło 83% sprzedawców co stawia gminę Lubin w czołówce miast i gmin z wynikiem najlepszym w Polsce. W celu poznania zagrożeń i problemów społecznych w 2023 roku zostało przeprowadzone badanie, w którym udział wzięło 390 respondentów w tym 279 uczniów, 108 dorosłych mieszkańców gminy oraz 8 pracowników socjalnych w 2024 roku zbadano uczniów w ramach projektu pn. Społeczna Diagnoza Uczniów 2024 - Lustro. Badanie było przeprowadzane również w 2021 roku, co pozwoliło porównać wyniki obu ankiet. Jednym z głównych pozytywnych wzorców spożycia alkoholu wśród dorosłych mieszkańców gminy jest spadek spożycia dużych ilości alkoholu i odsetek ten zmniejszył się z 4% w 2021 roku do 3,61% w 2023 roku. Jednak niepokojące są tendencje do zwiększenia codziennego spożycia alkoholu w małych ilościach z 1,53% w 2021 do 4,85% w 2023 roku, co sugeruje zmianę w kulturze picia w badanej populacji i zwiększa ryzyko uzależnienia. Wśród badanej młodzieży również można było zaobserwować zmianę preferencji dotyczących rodzaju wypijanego alkoholu jak i wzrostu jego spożycia. Niepokojące jest to, że młodzież spożywa alkohol głównie w domu. Dlatego kierunek podejmowanych działań ma na celu wzrost świadomości społecznej i edukację na temat szkodliwości nadużywania alkoholi, zarówno na poziomie jednostki jak i całej społeczności, co jest o tyle trudne że alkohol jest legalnie dostępny i co samo w sobie powoduje że jest relatywizowany jako mniej szkodliwy. Inną kwestią są narkotyki, które nie są dostępne legalnie i ich zażywanie niesie za sobą możliwość poniesienia kary. Wśród ankietowanych widać że posiadają pełną wiedzę na temat ich szkodliwości i odsetek osób nadużywających tych substancji jest znacząco niższy niż w przypadku legalnego alkoholu. Zmienia się również postrzeganie przemocy domowej i świadomość problemu przemocy. Jednym z ważniejszych wskaźników jest zmniejszenie w populacji osób, które uważają stosowanie kar cielesnych wobec dzieci za dobrą metodę wychowawczą z 83,37% w 2021 roku do 68,93% w roku 2023. Biorąc pod uwagę powyższe, budowanie strategii i podejmowane w ramach Programu działania były nakierunkowane na wzmacnianie w populacji świadomości szkodliwości używek i promowaniu zdrowego stylu życia. Zapewnienie zaplecza gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie. Oczekiwane efekty realizacji Programu tj. zwiększenie skuteczności działań zmierzających do ograniczenia uzależnień, podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką uzależnień, zwiększenie dostępności do profesjonalnej pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od alkoholu i innych

środków psychoaktywnych, zwiększenie świadomości i poczucia bezpieczeństwa osób współzależnych, zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych korzystniejszych warunków do rozwoju, nauki i odpowiedniego wzrastania zostało w większości osiągnięte przez jego realizatorów. Należy jeszcze nadmienić, że w latach 2021-2023 polski system edukacji musiał stawić czoła licznym wyzwaniom, w tym skutkom pandemii COVID-19 oraz integracji uczniów uchodźczych z Ukrainy, co znacząco wpłynęło na codzienne funkcjonowanie szkół. W tych dynamicznie zmieniających się warunkach szkoły wykazały się ogromną odpornością i adaptacyjnością, co jest świadectwem ich kluczowej roli w społeczności. Dlatego, też przyjęto w okresie sprawozdawczym do realizacji zadania związane ze wsparciem dla szkół w adaptacji do zmieniających się warunków, rozwijanie umiejętności społecznych i kompetencji życiowych, wsparcie nauczycieli jako mentorów i autorytetów. Edukacyjna rola szkoły i jej wpływ na rozwój młodzieży jest nie do przecenienia. Szkoły jako miejsca nauki i kształtowania kompetencji społecznych są fundamentem dla przyszłych pokoleń.

Opracowała:

Agnieszka Hałas

Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych